

۱۹۳۵ آغستوس

برنجی جلد

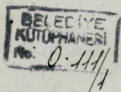
تورکيات مجموعى

استانبول دارالفنونى تورکيات استنبوسى طرفندە نشر ايريلير

دير :

کويريلی زاده محمد فؤاد

استانبول دارالفنوننده « تولک ادبى تارینى » مدرسى

استانبول — مطبعه عامه

۱۹۳۵

اصل تورک شعبه‌لری حقنده کافی درجه‌ده صلاحیتدار دکلدر . بناءً علیه « رادولوف ، طومسن ، لوقوق ، مولر » کبی قیمتلی تورقولوغرک بالخاصه شوصوک یکریمی‌سنه‌دن بری اولدقجه وسعت و اهمیت کسب ایدن مساعیسندن بالاستفاده ، یالکز تودک لهجه‌لرینه حاد کملر حقنده تدقیقاتده بولونمق ، بدروس افندی ایچون داها دوغر و برحرت اولوردی . حالبوکه بدروس افندی « رادولوف » ک طوپلادینی عظیم مساعی لسانییه ، مختلف روس ، ماجار ، فینوا عالم‌لرینک نشریات لسانییه‌سنه ، « اورخون » و « طورفان - قاراجوجه » کشفیاتی نتیجه‌سنده الله ایدیلن حزان لسانییه ، « مه‌لیورانسکی » و « هوتسا » طرفندن نشر ایدیلن عصر دیده تورک لغت‌لریله « ابوحنان » ک اثری قییلندن منابعه وسائر بوقیل قدیم تورک وثائقه مراجعت ایده‌حک یرده ، تورکجه ایله علاقه‌سی اولمایان لسانلردن ماده‌لر طوپلامغه ومثلاً حقیقی تورک کلمه‌لریله هیچ علاقه‌سی اولمایان لسانلرله تورکجه آراسنده مشابهلر تأسیسه چالیشمیشدر . اصلاً تورکجه اولمایوب باشقا لسانلردن اقتباس ایدیش کلمه‌لرک منشای حقنده تدقیقات یاپیلیرکن ، بواصول فنا دکلدر . فقط بدروس افندینک یاپدینی کبی ، تورکجه هر کله ایچون بوجنس مشابهلر آرامغه قالدیشق ، عثله اشتغالدر . بو اثر ایچون مؤلفی چوق اوغراشمش ، اوزون‌سنه‌لر صرف ایتمشدر ؛ لکن ساحه‌مساعیسنی تحدید ایتمه‌دیکی ولسانیات علمنک ترقیات اخیره‌سنه بیکانه قالدینی جه‌تله ، بواصولسز مساعی ، مع‌انتاسف ، علم ایچون مشر اولماشدر . یاریم عصرلق جدی وصیمی بر حیات مساعینک بوالیم نتیجه منجر اولماسی ، اصولسز مساعینک نهایت افلاس ایله نتیجه‌لنه‌جکنی کوسترتمک اعتباریله ، علم حیاته آتیلق ایسته‌ین کنج‌لرمن ایچون بالخاصه عبرت آمیزدر !

کوبیلی زاده محمد فزاد

رؤف بکنا : تورک موسیقیسی تاریخی . — . « آ . لاوبنیاق » ک اداره‌سی آلتنده یازسده طابع « دولا غراو » طرفندن نشر ایدیلن یوبوک موسیقی آنسیقلوبه‌دینسک بشنجی جلدنده ، صحیفه ۱۹۴۵ - ۳۰۶۵ + ۱۹۲۳

ملی تاریخ‌میزک الک مهم و شه‌سز الک مجهول شعبه‌لریندن بری اولان موسیقی تاریخ‌میز موضوع بحث اولنجه ، رؤف یکتا بکی خاطر لاملامق قابل دکلدر . ربع عصری متجاوز وزون برزماندن بری تورک موسیقیسنی تدقیق وایضاحه‌حصر حیات ایدن بوقستلی متخصص ،

اخیراً، بوتون تدقیقاتک بر زبده سی اولمق اوزره ، تورک موسیقیسنه دائر یکی وطوپلو بر اثر نشر ایتدی که، مختلف نقاط نظر دن شایان اهمیتدر . اولاً، بو مهم موضوعه دائر شرق و غربده شیمدییه قدر بو درجه اطرافلی، عمومی ومدتقانه هیچ بر اثر یازیلماشد . ثانیاً، بومقاله نك، طابع «دولاغراو» ک اوزون سنه لردن بری بر جوق متخصصلرک مشترک فعالیت و همتیه وجوده کتیرمکه چالیشدینی بویوک «موسیقی آنسیقلوپه دیسی» کی بین الملل قیمتی حائز پک مهم برکلیات ایچنده نشر ایدیله سی، یالکیز محرر فاضل ایچون دکل بوتون تورک ملتی ایچون موجب شرفدر .

ایچه حرفلره دیزیلش بویوک حجمده وهر صحیفه سی ایکی ستونه منقسم بولونان آنسیقلوپه دینک « ۲۹۴۵ الی ۳۰۶۵ » صحیفه لرینی اشغال ایدن بو تورک موسیقیسی فصلی، ماهیتی اعتباریه، فلاسوق تورک موسیقیسی حقنده کی بوتون معلوماتی خلاصه احتوا ایتکده در . بو جنس عمومی و ترکیبی اثرلرده ، وضوحی غیب، ایتکسزین خلاصه یابه بیلیمک مشکلاتی بالنفس تجربه ایدنلر ، محررک بو خلاصه نی وجوده کتیرم بیلیمک ایچون نه قدر یورولد یغنی قولایجه تسلیم ایدر لر . بلا تردد ادعا ایده بیلیرزکه ، محرر بو کنیش موضوعی اوپله یوز یکریمی، یوز اوتوز صحیفه یه صیقیشدیرمق ضرورتنده اولمایوبده، مثلاً درت بش یوز صحیفه ده موضوعنی طوپلاسه یدی ، کندبسی ایچون البته داها قولای اولوردی . رؤف یکتا بک ، تورک موسیقیسنک مستند اولدینی پره نسیدلرک ایضاحنه کیرمده دن اول، موضوعی داها زیاده تنویر ایچون ، شیمدییه قدر بو موسیق حقنده غرب مؤلفلری طرفدن ایلری سورولاش بعضی نظریه لری تنقید ایله ایشه باشلا یور ؛ وینه عینی مقصدله، بو مسئله یه عائد بعضی جهتلرک تنویرینی ضروری کور یور . بناءً علیه ایلک باب « شرق و غرب موسیقیلری » آراسنده کی فرقلردن باحذر . ایکنجی باب « شرق موسیقیسی دیندیکی زمان هانکی موسیقی آ کلاسیله ایدر » عنوانی آلتنده بو موسیقینک ماهیتندن ، اشغال ایتدیکی ساحه لردن ، استاد استدیکی نظریه لردن بحث ایدیور ؛ مؤلفه کوره شرق موسیقیسی دین بو « یک صدا » موسیقی ، یالکیز عربلرک ، عجملرک ، تورکلرک دکل ، هندلیرک و ببلرکده چینلیرک موسیقیسنده احتوا ایتکده در . اوچنچی باب « مختلف شرق قوملرینک موسیقی نظریه لری آراسنده فرق » اولوب اولمادیغنی اوزون اوزون تدقیق ایله اولمادیغنی نتیجه نی استنباط ایدیور . بو ایضاحات متقدمه نی متعاقب، مؤلف، دردنجی بابده « شرق و غرب

موسیقیلری آراسنده حقیقه بر فرق وارمیدر ، یوقیدر « مسئله سنی تعمیق ایتمکده و «مئلودی» اعتباریه شرق و غرب موسیقیلری آراسنده هیچ برفرق بولونمادینی نتیجه سنه وارمقدهدر . « شرقیلرک منشأ موسیقی حقنده کی فکرلریله بونک تاریخچه سندن و بو صنعتک منشأ مشترکی حقنده بعض ملاحظاتدن » باحث بولونان بشنچی بابی متعاقب ، تورکلر آراسنده موسیقینک تاریخندن بحث ایدن مهم براب کلورکه ، بوباده پک مهم ملاحظات تاریخیه و بالخاصه غایت زنکین کتابیات معلوماتی موجوددر . ایلك قسمک صوگ پارچه سنی تشکیل ایدن یدنجی باده ، تورکلرک کندی موسیقی نظریه لری حقنده کی معلومات موجوده لری خلاصه اولونمشدر .

بر مورخ ایچون شهبه سز داهاز یاده حائز اهمیت اولان بویلك فصلی متعاقب « تورک موسیقینک نظریه سی حقنده کوچوک تجربه » عنوان متواضعانه سی آلتنده ، دوغرودن دوغرویو ارباب موسیقی بی علاقه دار ایده جک « ته قیق » قسم کلور . موسیقی متوغلرینه بو خصوصده بر فکر ویرمک ایچون ، ساده جه بوراده کی بادلرک اسملرینی نقل ایله اکتفا ایده جکم :

۱ - تورک غامی ، ۲ - نوع ، ۳ - درتلك ویشلکلرک صوتی شکلری ، ۴ - تورک « مقام » لرینک تشکلاتی ، ۵ - تورک مقاماتنک تطبیقاتی ، ۶ - تورکلرک اسکی و یکی موسیقی آلتلری ، ۷ - تورک موسیقینک « اصول » لری ، ۸ - شرق مقاماتنک « آرمونیزاسیون » ی .

مؤلفک اولدقجه مفصل بر طرزده ایضاح ایتدیکی بوتون بو مسائل موسیقیه نك داهای قولای آکلاشیلیمه سی ایچون ، بر چوق نمونه لر ذکر ایدیلش ، متن آراسنه نوطه لر و شکلر علاوه اولونمشدر . موسیقی به مع التأسف تمامیه بیگانه اولدیغجه تله ، بوقسملرک قیمت واهیتی و «رؤف یکتا» بلك بعض شخصی نظریه لری حقنده هیچ برفکریم اولاماز ؛ علاقه دار اولانلر ، او مسائل کندی آرالرنده حل ایده بیلرلر . یالکز شرق ، موسیقینک بوتون فقراتنه واقف اولدینی کبی غرب موسیقینده اصلا بیگانه بولونمایان «رؤف یکتا» بک کبی دکرلی بر متخصصک ، بوتون بومسائلده الک چوق صاحب صلاحیت آدامز اولدینی شهبه سزدر . یالکز شرق موسیقینی ، یاخود ساده جه غرب موسیقینی تدقیق ایله اکتفا ایده نلر ، هر ایکی جنس معلوماته محتاج اولان مسئله لرده اعطای حکمه اصلا صلاحیتدار

اولا مازلر . تورک موسیقیسنک هیئت عمومیہ سی حقندہ مجمل ، فقط یک مهم و قیمتی معلوماتی احتوا ایدن بواثر ، سادہ موسیقی متوغللرینہ دکل ، ملی حرثہ بیکانہ قالمق ایستہ مہین ہر تورک متفکرینہ لازمدر . محترم مؤلفہ الکسمی تبریک و تشکر لریمیزی تقدیم ایدہرکن ، بعضی تمبیاتدہ بولونہ جم : تورک موسیقیسی ، «رؤف یکتا» بکلک ہیمزدن داہا ایی بیلدیکری وجہلہ ، سادہ عرب و عجملردن آلدیغمز قلاسیق موسیقیدن عبارت دکلدر . اسکی قلاسیق ادبیاتمک خارچندہ ناصل بر «خلق ادبیاتی» موجود ایسہ ، آریجہ ، بردہ خلق موسیقیمک موجودیتی طبعیدر . ایشتہ ، یلکیز آناطولی وروم ایلنک دکل ، قریمک ، قافقاسک ، وولغا بویلرینک وورستانک ، قیرغیز استہ پلرینک ، آلتایک ، خلاصہ بکون تورک شعبہ لرینہ مسکون بوتون ساحہ لک خلق موسیقیسی ضبط و تثبیت و تدقیق اولونسہ ، تورک روحنک موسیقیدہ ناصل بر شخصیت کوستردیکی وعصرلردن بری نہ کچی نحو لانہ اوغرا دینی آکلاشیلردی . شسیمدی یہ قدر یاپہ بیلدیکم تاریخی تدقیقات ، تورکلرک داہا قبل الاسلام زمانلردن باشلایہرق ، یکزنکین برخلق موسیقیلری اولدیغنی ، حتی «ارمنیلر ، ماجارلر ، جنوب اسلاولری» کچی بعض اقوام اوزرندہ موسیقیمک - داہا عصرلرچہ اول - اجرای تاثیر ایتدیکنی میدان بداہتہ قویمشدہر . تورکلرک خلق ادبیاتی حقندہ یاپیلایلن برتدقیق ، ملی تورک موسیقیسی ایچون نہ یہ قابل اولماسون ؟ بالخاصہ روسیہ داخاندہ کی تورکلردن مہم برقسمنک خلق موسیقیسی حقندہ روسلر طرفندن ایچہ تدقیقات یاپیلمش واپیلمدہدر ؛ مثلاً ، ۱۸۹۷ءدہ «ریبا قوف»ک پترسبورغ علوم آقادمیسینی طرفندن «اورال مسلمانلرینک موسیقی وشرقیلری» حقندہ نشر ایدیلش اوچیوز اوتوز صحیفہ لک بویوک بر اثر واردرک ، مؤلف اثرینک صوکنندہ ، کندیسندن اول تورک موسیقیسی حقندہ یاپیلمش قرقالی اژدن بحث ایدہر . ایشتہ «رؤف یکتا»ک ، ناقابل انکار صلاحیت علمیہ سیلہ ، برآزدہ تورکلرک شو مجہول خلق موسیقیسی حقندہ بزی ارشاد و تنویر ایتسہ وایچندہ بوتون تورک شعبہ لرینک خلق موسیقیلریندہ بر موقع آریلش مفصل بر «تورک موسیقیسی تاریخی» وجودہ کتیرسہ ، ملی حرثمز ایچون نہ قدر قیمتی بر رہبرہ مالک اولوردق !

کوبری بی زادہ محمد فؤاد